

INHOUD

	blz.
1 Inleiding	1
2 Onderzoekopzet	6
3 Resultaten	10
3.1 Goed Gemerkt in Deventer en omgeving	10
3.2 De werving van deelnemers	10
3.3 Wat doet men met de graveerset?	13
3.4 Welke voorwerpen worden begraven?	13
3.5 Wie doen er mee en wie niet?	14
3.6 Inbraken in Deventer en omgeving	16
3.7 Wie werden er in 1982 slachtoffer van inbraak?	18
4 DISCUSSIE	20
4.1 De werving van deelnemers	20
4.2 De uitvoering van Goed Gemerkt door de politie	22
4.3 De effecten van Goed Gemerkt	23
LITERATUUR	25

1 INLEIDING

"Goed Gemerkt" is de Nederlandse variant van "Operation Identification"; een in de Verenigde Staten ontwikkelde vorm van inbraakpreventie. Door de bevolking aan te sporen hun waardevolle eigendommen te voorzien van een registratienummer, hoopte men deze eigendommen voor dieven en helers moeilijker verhandelbaar te maken en tegelijkertijd gemakkelijker terug te kunnen bezorgen bij de eigenaars door de politie. Een belangrijke vooronderstelling waar Operation Identification van uit gaat is, dat inbrekers geloven dat ze grote risico's lopen wanneer zij gemarkeerde goederen in hun bezit hebben of proberen te verhandelen.

Sinds de jaren zestig is Operation Identification (O.I.) op een groot aantal plaatsen in de Verenigde Staten ingevoerd. Tegelijkertijd heeft men door onderzoek proberen vast te stellen of door O.I. het aantal inbraken werkelijk afneemt. Uit een overzicht van de resultaten van 99 verschillende O.I.-projecten in de Verenigde Staten (1) blijkt het volgende:

1. In minder dan 20% van de O.I.-projecten was men erin geslaagd meer dan 10% van de huishoudens te werven. De geschatte wervingskosten per deelnemer waren vrij hoog. Om enigszins in de kosten van O.I. te voorzien wordt nu in een nationaal project in de VS een jaarlijkse bijdrage van \$15 van deelnemers gevraagd (2).
2. Bij de meeste projecten lijken deelnemers een kleinere kans te hebben om slachtoffer van inbraak te worden dan niet-deelnemers. Of dit verschil geheel kan worden toegeschreven aan O.I. is niet duidelijk. Ten eerste is het mogelijk dat deelnemers al voordat ze meededen aan O.I., een kleinere kans hadden slachtoffer te worden dan niet-deelnemers. Ten tweede blijken deelnemers meer maatregelen ter voorkoming van inbraak te nemen dan niet-deelnemers. Bij slechts twee O.I.-projecten leek de slachtofferkans af te nemen nadat men was gaan meedoen (in geen van beide gevallen was de afname statistisch significant). De overige projecten resulteerden niet in een afname van de

slachtofferkans na deelname. De gegevens betreffende de effecten van de meeste projecten zijn echter meestal zo onvolledig dat over de effecten nauwelijks uitspraken gedaan kunnen worden.

3. In geen van de steden met een O.I.-project is een afname van het totaal aantal inbraken geconstateerd. Als er dus al enige afname van inbraken onder deelnemers zou zijn, dan moet die gepaard zijn gegaan met een verschuiving van inbraken naar niet-deelnemers. Onderzoekingen van O.I.-projecten in Denver, St. Louis (1) en Ottawa (3) geven enige aanwijzingen voor zo'n verschuiving van inbraken van deelnemers naar niet-deelnemers. Bij een onderzoek in Seattle vond men echter geen aanwijzingen voor een verschuiving. Uitgaande van enige verschuiving van inbraken van deelnemers naar niet-deelnemers komt men in het Amerikaanse onderzoek (1) op grond van mathematische modellen tot de uitspraak dat 90% van de huishoudens in een stad mee zou moeten doen, voor men een afname van het aantal inbraken in de gehele stad zou mogen verwachten.
4. Er zijn geen aanwijzingen dat door O.I. de pakkans of de kans op veroordeling voor inbrekers wordt vergroot. Uit interviews met veroordeelde inbrekers blijkt niet dat zij huizen meden die meededen aan een O.I.-actie, noch dat zij gemarkeerde goederen lieten staan of problemen hadden zulke goederen van de hand te doen. Veel van de goederen waarin inbrekers zijn geïnteresseerd, zoals geld, cheques, sieraden, kunst en antiek, kunnen ook niet worden gemarkeerd en vaak is de markering eenvoudig te verwijderen of te veranderen. Tenslotte zijn er geen aanwijzingen dat gemarkeerde gestolen goederen vaker teruggevonden en terugbezorgd worden dan niet-gemarkeerde goederen. Dit laatste zou ten dele kunnen worden geweten aan het gebruik, vaak naast elkaar, van allerlei verschillende registratienummers, zoals: rijbewijsnummer, kentekennummer, telefoonnummer, geboortedata met toevoegingen, door de politie uitgereikte volgnummers, social security-nummers en postcodenummers. Deze warwinkel van nummers maakt het niet eenvoudig de eigenaar van

opgespoorde, gestolen goederen te vinden. Bovendien, als de plaatselijke politie al een goede (computer-)registratie van gestolen, gemarkeerde goederen heeft, is die waardeloos zodra de goederen naar andere plaatsen of naar het buitenland verdwijnen. Dat wil zeggen dat er een nationaal (of zelfs internationaal) systeem van computerregistratie van gestolen, gemarkeerde goederen zou moeten komen voor er enige kans is om gevonden gestolen goederen weer terug te bezorgen bij de eigenaar. Zo'n systeem bestaat tot op heden nergens.

5. Een probleem bij het evalueren van O.I.-projecten in de Verenigde Staten is dat O.I. veelal deel uitmaakt van een totaal misdaadpreventie-programma waartoe bijvoorbeeld ook behoren: targethardening (betere sloten, alarminstallaties, buitenverlichting, etc.), blockwatch (patrouilleren door de buurtbewoners), extra surveillance door de politie, whistle stop (een systeem van alarmering bij beroving, aanranding e.d. op straat), organiseren van bezigheden voor de jeugd, voorschriften aan bedrijven op het gebied van beveiliging, helingbestrijding, een computersysteem voor vingerafdrukken, enz. Wat in zo'n geheel de invloed van O.I. is, kan moeilijk worden vastgesteld.

Kortom, er is niet één O.I.-project waarvan men heeft kunnen aantonen dat het effectief is geweest in het terugdringen van het aantal inbraken of het terugbrengen van gestolen goederen bij de eigenaar.

Hierin verschilt O.I. echter niet van allerlei andere misdaadpreventie-programma's. Op een enkele uitzondering na hebben noch intensive surveillance door politie (4, 10) noch targethardening (4, 5, 6, 7); of blockwatches (4, 5) de gewenste effecten behaald.

Ondanks het feit dat er geen aanwijzingen zijn dat O.I. voldoet aan haar belangrijkste doel, terugdringen van inbraak, geniet zij toch een grote populariteit in de Verenigde Staten en sinds kort ook in Nederland. Vooral het graveren van een registratienummer (postcode + huisnummer) in de fiets is in Nederland bijna een rage aan het worden. Zo is in de gemeente Rijssen binnen enkele dagen, met behulp van enige werkloze vrijwilligers, bijna 70% van alle fietsen in de gemeente van een registratienummer voorzien. Van-

daar sloeg de actie over naar de provincies Drente en Utrecht. Nu kan men bij vermoedelijk de meerderheid van de rijwielhandelaren in geheel Nederland tegen een vergoeding van 2 à 3 gulden zijn postcode en huisnummer in het frame laten graveren. Uit een enquête onder fietsenbezitters in Amsterdam blijkt men direct na meer bewaakte fietsenstallingen, een systeem van frame-nummering als de beste maatregel ter vermindering van fietsendiefstal te beschouwen.

Het Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven wil nu nagaan of het mogelijk is, om met ingang van 1984 onder de benaming "Goed Gemerkt", landelijk een Nederlandse variant van Operation Identification in te voeren, niet alleen voor fietsen, maar voor alle diefstalgevoelige, graveerbare bezittingen (12).

Bij de opzet van dit plan is in de mate van het mogelijke met de ervaringen in Amerika rekening gehouden, d.w.z. er zijn een aantal voorwaarden geformuleerd, waaronder Goed Gemerkt volgens de initiatiefnemers mogelijk toch kans van slagen heeft. Deze voorwaarden zijn:

- dat gebruik wordt gemaakt van een geschikt nummer;
- dat de voorgestane invoeringsstrategie van het systeem in een gemeente goed wordt bestuurd;
- dat ruime publicitaire aandacht aan Goed Gemerkt wordt besteed;
- dat, indien Goed Gemerktgoederen toch worden gestolen, een adequate (geautomatiseerde) reactie mogelijk is en dat op basis daarvan gericht aan helingbestrijding wordt gedaan;
- dat de politieke samenwerking m.b.t. Goed Gemerkt maximaal is en
- dat invoering en het eventueel optreden van ongewenste neveneffecten door evaluatie tijdig kunnen worden ontdekt, zodat bijsturen mogelijk is.

Om vóór de invoering van "Goed Gemerkt" (G.G.) enige ervaring met de recrutering van deelnemers, en enig inzicht in de mogelijke effecten van G.G. te krijgen, heeft men in oktober 1982 een Goed Gemerkt project gestart in de gemeenten Deventer, Gorssel, Diepenveen en Bathmen. Het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (V.M.), het Regionaal Bureau V.M. in Zwolle en de plaatselijke politiekorpsen voeren het project uit. Het WODC is verzocht het project te evalueren, waarbij men vooral geïnteresseerd is in antwoorden op de volgende vragen:

1. Hoe kan men het beste deelnemers werven voor Goed Gemerkt; wie bereikt men wel en wie niet; wat doen de deelnemers met de graaverset die ze hebben gekregen?
2. Is Goed Gemerkt effectief in het bereiken van de beoogde doelen, nl.(12):
 - a. verlaging van de kans op diefstal en inbraak onder deelnemers;
 - b. remming van het algemeen niveau van inbraken en diefstallen;
 - c. het terugbrengen van gestolen goederen;
 - d. het verhogen van de aangiftebereidheid;
 - e. het verhogen van de bereidheid tot het treffen van (andere) preventieve maatregelen;
 - f. verbetering van de relatie politie-publiek.
3. Hoe denkt het politie-apparaat, dat deze actie moet uitvoeren, over Goed Gemerkt?

2 ONDERZOEKOPZET

Teneinde de bovengenoemde vragen te beantwoorden worden een aantal enquêtes gehouden onder de bevolking en de politie in Deventer en omgeving. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van gegevens van de politie over inbraken en over de Goed Gemerktactie in het onderzoekgebied.

Om de effecten van deelname aan de Goed Gemerktactie te kunnen vaststellen zou men zowel vóór de start van de actie als enige tijd daarna (tenminste één jaar) moeten vaststellen waarin de deelnemers en niet-deelnemers aan de actie van elkaar verschillen. De eerste enquête, de nulmeting, is in januari 1983 gehouden, dat wil zeggen drie maanden na de start van Goed Gemerkt. Dit voor een nulmeting ongebruikelijk tijdstip heeft zowel voor- als nadelen. Een nadeel is dat het wat rekentechnische problemen geeft bij het vaststellen van bv. slachtofferpercentages en aangiftebereidheid gedurende de periode voorafgaand aan de Goed Gemerktactie. De voordelen zijn echter aanzienlijk. In de eerste plaats kan direct al bij de eerste enquête een onderscheid worden gemaakt tussen deelnemers en niet-deelnemers; verschillen zij wat betreft slachtofferervaring, aangiftebereidheid, het nemen van preventiemaatregelen, onrustgevoelens, etc.? Ten tweede kan direct al gevraagd worden of en hoe men van Goed Gemerkt heeft gehoord, waarom men wel of niet deelneemt en wat men daadwerkelijk met de graveerset heeft gedaan. Om die reden zijn reeds in de eerste enquête naast de vragen naar slachtofferschap, aangiftebereidheid, onrustgevoelens e.d., ook vragen gesteld over bekendheid met de Goed Gemerktactie, redenen om al of niet mee te doen, eventuele problemen bij het graveren, e.d.

De eerste bevolkingsenquête moet nogal uiteenlopende functies vervullen. Hij moet dienen als nulmeting voor het effect van de Goed Gemerktactie en tegelijkertijd moet hij inzicht geven in de eventuele effectiviteit van verschillende wervingsacties en verschillen tussen deelnemers en niet-deelnemers. Dit heeft consequenties voor de steekproef. In de eerste plaats moet er een aselechte steekproef uit de bevolking zijn om een beeld te krijgen van slachtofferkans, aangiftebereidheid, onrustgevoelens, etc. in het onderzoekgebied. Bij een aselechte steekproef van ongeveer 1000 personen zou het aantal

inbraakslachtoffers in de steekproef naar verwachting tussen de 10 en 20 zijn. Dat is te weinig om een beeld te kunnen krijgen van de slachtoffers. Daarom is besloten om naast de aselechte steekproef van 1000, een groep van 100 personen te enquêteren uit alle mensen die gedurende een jaar voorafgaand aan de meting aangifte van inbraak hebben gedaan bij de politie. Op deze wijze kunnen voldoende inbraakslachtoffers worden geënquêteerd om enige uitspraken te kunnen doen over deze groep.

De eerste bevolkingsenquête moet ook inzicht geven in de vraag, wie deelnemen en wat deelnemers met de graveerset doen. Om ook van deze groep voldoende interviews te kunnen verzamelen, zijn uit het deelnemersbestand van Goed Gemerkt ruim 350 personen gekozen om geïnterviewd te worden. De slachtoffer- en deelnemersteekproeven zijn random getrokken uit de respectievelijke totale populaties waarbij er zoveel mogelijk voor is gezorgd dat de aantallen geënquêteerden uit de gemeenten Deventer, Gorssel, Diepenveen en Bathmen overeenkomen met het deel dat ieder van deze gemeenten bijdraagt aan de werkelijke populatie. Het aantal gerealiseerde enquêtes in de aselechte steekproef was 682, in de slachtoffer-(aangever) steekproef 98, en in de deelnemersteekproef 356. De totale steekproef bestond dus uit 1136 interviews. De interviews zijn telefonisch afgenomen door het Nipo waarbij alleen personen van 15 jaar en ouder werden ondervraagd.

Een probleem bij telefonisch enquêteren is een naar sexe en leeftijd representatieve steekproef te realiseren. Niet iedereen heeft een telefoon en niet iedereen is even vaak thuis. Uit tabel 1 blijkt ook dat de aselechte steekproef zowel wat betreft sexe-verdeling als wat betreft leeftijdsopbouw niet representatief is voor de bevolking van 15 jaar en ouder in het onderzoekgebied. De verdeling van geënquêteerden over de gemeenten is wel redelijk representatief.

Tabel 1: De steekproefverdelingen naar sexe, leeftijdsklasse en woonplaats, in procenten

	bevolking van 15 jaar en ouder per 1-1-'83	aselecte steekproef (N=682)	deelnemer steekproef (N=356)	slachtoffer steekproef (N=98)
vrouwen	51%	58%	38%	49%
mannen	49%	42%	62%	51%
15 - 24 jaar	22%	12%	7%	2%
25 - 39 jaar	28%	35%	38%	22%
40 - 64 jaar	33%	37%	46%	51%
65 en ouder	18%	16%	9%	25%
Deventer	68%	66%	62%	67%
Gorssel	15%	16%	15%	} 33%
Diepenveen +				
Bathmen	17%	18%	21%	

De aselechte steekproef bevat te weinig mannen en jongeren. Dit is een bekend verschijnsel bij (telefonische) enquêtes. Mannen en jongeren zijn over het algemeen minder vaak thuis en dus minder vaak bereikbaar voor een (telefonisch) interview. Het feit dat mannen en jongeren in de aselechte steekproef ondervertegenwoordigd zijn is echter voor dit onderzoek nauwelijks een bezwaar. Zowel deelnemerschap aan Goed Gemerkt als slachtofferschap van een inbraak zijn veeleer kenmerken van huishoudens dan van individuen. Voor een enquête-onderzoek naar inbraak en inbraakpreventie is het daarom belangrijker te weten of de gezinssamenstelling in de steekproef min of meer overeenkomt met die binnen het onderzoeksgebied. Op 1 januari 1982 behoorde 9% van de inwoners van 15 jaar en ouder in Deventer tot alleenwonenden, 29% tot tweepersoonshuishoudens en de rest, 62%, tot huishoudens met meer dan twee personen. Van de geënquêteerde personen in de aselechte steekproef in januari 1983 was 10% alleenwonend, behoorde 31% tot tweepersoonshuishoudens en 59% tot huishoudens met meer dan twee personen. Dat wil zeggen dat de aselechte steekproef goed overeenkomt met de populatie in het onderzoeksgebied wat betreft gezinssamenstelling.

De steekproeven van de deelnemers en van de slachtoffers (aangevers van inbraken) zijn random getrokken uit de deelnemer- en slachtofferpopulatie en worden derhalve verondersteld representatief te zijn. Voor uitspraken over de bevolking in het onderzoeksgebied komen deze beide steekproeven niet in aanmerking; daarvoor kan alleen gebruik worden gemaakt van de aselechte steekproef. De deelnemer- en slachtoffer aangever-steekproeven zullen alleen worden gebruikt om specifieke vragen over deze beide groepen te beantwoorden.

Y In dit rapport worden de resultaten van de eerste bevolkingsenquête gepresenteerd. Dat wil zeggen dat er slechts antwoord gegeven kan worden op vragen over werving van deelnemers, verschillen tussen deelnemers en niet-deelnemers, en over eventuele problemen bij het graveren. De vraag of Goed Gemerkt effect heeft op het aantal inbraken bij deelnemers in het gehele onderzoeksgebied zal pas kunnen worden beantwoord nadat de tweede bevolkingsenquête is gehouden in begin 1984. De vraag hoe de politie in Deventer, Diepenveen en Gorssel over Goed Gemerkt denkt zal worden beantwoord aan de hand van een enquête die in april/mei 1983 is gehouden onder de politie.

3 RESULTATEN

3.1 Goed Gemerkt in Deventer en omgeving

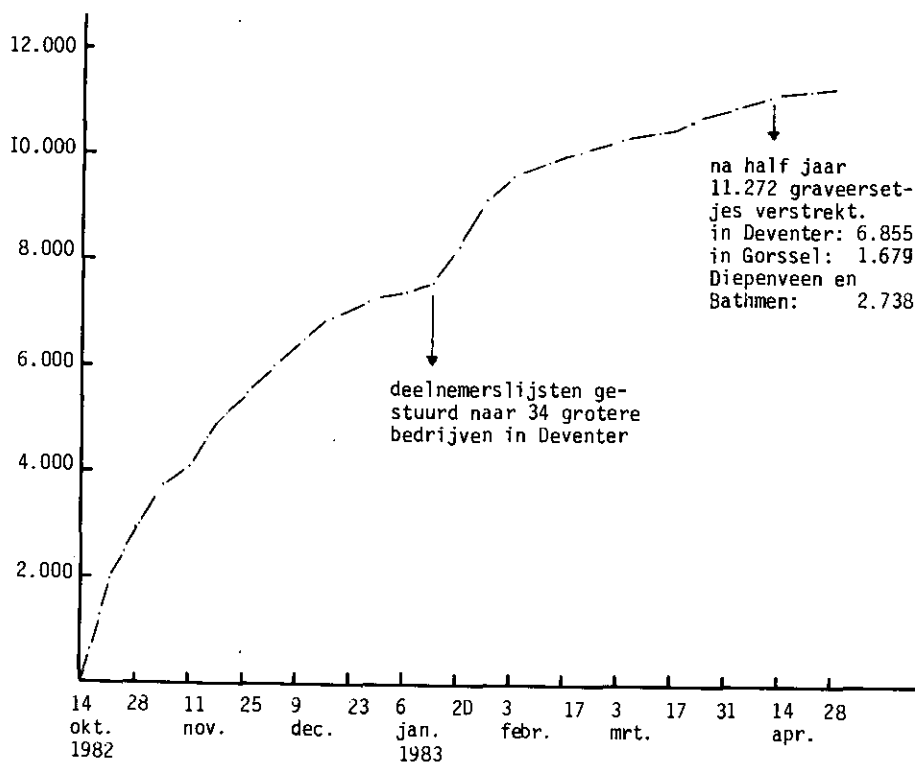
Op 14 oktober 1982 is met veel publiciteit in Deventer en de omliggende gemeenten Gorssel, Diepenveen en Bathmen het project Goed Gemerkt van start gegaan. Vanaf die datum kan in deze gemeenten iedere burger gratis een zogenaamde graveerset krijgen van de politie. Men hoeft hiervoor slechts een antwoordbon uit een krant of een voorlichtingsfolder in te vullen en op te sturen naar het regionaal bureau Voorkoming Misdrijven in Zwolle, of langs het dichtsbijzijnde politiebureau te gaan.

Het graveersetje dat men thuis gestuurd krijgt of zelf heeft opgehaald, bevat een graveerpen waarmee men daarvoor in aanmerking komende eigendommen kan voorzien van een registratienummer, zijnde de postcode + huisnummer. De graveerset bevat verder nog een aantal stickers, een gebruiksaanwijzing en een registratiekaart. De stickers kunnen op deuren en ramen worden geplakt om aan te geven dat men deelneemt aan de actie Goed Gemerkt. Op de registratie kaarten kan men, al of niet gemarkeerde, diefstalgevoelige eigendommen beschrijven voor het geval men aangifte moet doen van diefstal van deze goederen.

3.2 De werving van deelnemers

De Goed Gemerktactie ging op 14 oktober 1982 van start met o.a. uitzending op Radio Oost, in het NOS-jeugdjournaal, en een artikel en advertentie in het huis-aan-huisweekblad de Deventer Post. De groei van het aantal deelnemers (dat wil zeggen het aantal graveersetjes dat is uitgedeeld) is weergegeven in figuur 1. Na de eerste snelle toename lijkt eind december 1982 de groei er min of meer uit. De tweede groei vindt plaats vanaf half januari nadat intekenlijsten naar de (34) grotere bedrijven in Deventer zijn gestuurd en er weer een advertentie in de Deventer Post is verschenen. In maart 1983 zwakt de groei dan weer af. Zes maanden na de start van de actie, half april 1983, zijn in totaal 11.272 graveersetjes uitgedeeld. Dat wil zeggen dat dan ongeveer 34% van de "woningen" meedoet (in Deventer 28%, in

Gorssel 36% en in Diepenveen en Bathmen 60%)*. In Diepenveen en Bathmen, waar het hoogste deelnemerpercentage is gehaald, zijn door de politie meer activiteiten ontplooid om deelnemers te werven (huis-aan-huisacties, bezoeken van buurtbijeenkomsten, markten en beurzen, aanbieden van graveersetjes aan burens van inbraakslachtoffers, het inschakelen van verenigingen, scholen etc.) dan in Deventer en Gorssel. Blijkbaar heeft een dergelijke intensieve, persoonlijke benadering succes. Wat in een kleine gemeenschap als Diepenveen echter wel kan is misschien in een grotere gemeenschap als Deventer niet mogelijk.

Figuur 1. Aantal verstrekte graveersetjes van 14 oktober 1982 tot eind april 1983

* Op 1-1-'83 is volgens het Bureau voor Onderzoek, Statistiek en Beleidsplanning in Deventer het woningbestand van Deventer 24.052, van Gorssel 4.719 en Diepenveen en Bathmen 4.574. Totaal 33.345

Half januari 1983, het tijdstip dat de bevolkingsenquête werd gehouden, bedroeg het deelnemerpercentage, berekend op grond van het aantal verstrekte graveersetjes door het regionaal bureau V.M., 24% van het totaal aantal woningen (in Deventer 19%, in Gorssel 26% en in Diepenveen en Bathmen 49%). Het bevolkingsonderzoek gaf als resultaat dat 28% van de geënquêteerden (uit de aselecte steekproef) antwoordde dat ze de graveerset in huis hadden gehad); in Deventer was dat 24%, in Gorssel 28% en in Diepenveen en Bathmen 49%. Dat het bevolkingsonderzoek een iets hoger deelnemerpercentage oplevert, is waarschijnlijk voor een deel toe te schrijven aan het feit dat ongeveer 5% van de geënquêteerden die antwoordden een graveerset in huis te hebben gehad, zeiden dat zij die graveerset van kennissen hadden geleend of gekregen.

Half januari deed 28% van de ondervraagden mee aan de Goed Gemerktactie; 74% van de ondervraagden zei toen echter al van de actie gehoord te hebben. Tweederde van degenen die wel van Goed Gemerkt hadden gehoord, maar er niet aan meededen, had daarvoor geen speciale reden. De overigen hadden zeer uiteenlopende redenen om niet mee te doen (er is bij mij niets te merken; het heeft geen nut; ik wist niet waar en hoe het te verkrijgen was; sticker trekt inbrekers; ik ben verzekerd; etc.).

Op welke wijze men van Goed Gemerkt heeft gehoord, en of men vervolgens deelnemer is geworden is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Het effect van voorlichtingsbronnen op naambekendheid van en deelname aan Goed Gemerkt

van G.G. gehoord	74%	
<u>waarvan via:</u>		Hiervan wordt deelnemer:
radio en TV	19%	26%
Deventer dagblad	51%	35%
ander dag/weekblad	10%	29%
de politie	5%	59%
huisgenoten/anderen	15%	33%
ander antwoord	12%	44%

Veel mensen hebben van Goed Gemerkt gehoord en de meesten van hen via het Deventer dagblad. Dit geldt niet voor Gorssel waar het Deventer dagblad minder wordt gelezen. Van de mensen die via een dagblad van Goed Gemerkt hebben gehoord, wordt ongeveer een derde deelnemer. Van de mensen die via radio of

TV van Goed Gemerkt horen, wordt een geringer percentage deelnemer, mogelijk omdat zij niet direct kunnen reageren bij gebrek aan een meldingsbon. Het aantal mensen dat via de politie van Goed Gemerkt hoort, is gering, maar hiervan wordt wel een groot aantal deelnemer. Het zijn overigens vooral slachtoffers, of beter nog aangevers van inbraak, die op deze wijze van Goed Gemerkt horen.

3.3 Wat doet men met de graveerset?

Van alle mensen die een graveerset in huis hebben gehad (N=198, aselechte steekproef), heeft 62% één of meer voorwerpen gegraveerd, heeft 40% postcode + huisnummer gegraveerd (de overigen iets anders) en heeft 39% een sticker geplakt. Zowel de postcode + huisnummer gegraveerd als een sticker geplakt is door 23% van de deelnemers gedaan. De mensen die graveren, doen dat gemiddeld op 5 voorwerpen.

Verreweg de belangrijkste reden die men noemt voor het niet graveren, ook al heeft men de graveerset in huis, is "nog niet toe gekomen" (63%). Van de mensen die de graveerset hebben geprobeerd zegt 71% er geen problemen mee te hebben gehad, 29% vond het moeilijk of het resultaat onbevredigend.

Voor het niet opplakken van de stickers worden twee redenen vaak genoemd: "nog niet aan toe gekomen" (45%) en "sticker trekt inbrekers aan" (40%). De functie van de sticker is juist inbrekers af te schrikken. Veel mensen lijken daar niet erg veel vertrouwen in te hebben.

3.4. Welke voorwerpen worden gegraveerd?

Zoals men in tabel 3 kan zien is er een grote discrepantie tussen de voorwerpen die worden gestolen en de voorwerpen die worden gegraveerd.

Tabel 3: Gestolen goederen en gegraveerde goederen naar soort, in procenten*

	geld en cheques	sieraden	kunst en antiek	TV geluids- en foto-app.	gereedschappen en fiets	iets anders
gestolen	36%	21%	11%	16%	5%	10%
gegraveerd	-	6%	17%	61%	13%	4%

*Om een betrouwbaar beeld te krijgen van de aard van de gestolen goederen, kon niet worden volstaan met de gegevens uit de aselechte steekproef. In tabel 3 zijn daarom ook de gegevens van de beide andere steekproefgroepen betrokken.

Geld en cheques komen niet in aanmerking voor Goed Gemerkt maar worden het meest door inbrekers meegenomen. TV, geluidsapparatuur, foto- en filmapparatuur nemen een veel grotere plaats in onder de gegraveerde voorwerpen dan andere gestolen voorwerpen. Dit betekent dat ook bij deelnemers aan Goed Gemerkt die (desondanks) slachtoffer van inbraak worden, de kans dat ongemarkeerde eigendommen worden gestolen veel groter is dan dat gemarkeerde eigendommen worden meegenomen.

3.5 Wie doen er mee en wie niet?

Deelnemers en niet-deelnemers aan de Goed Gemerktactie kunnen op een aantal terreinen met elkaar worden vergeleken. Ten eerste persoonskenmerken als sexe en leeftijd; ten tweede een aantal sociale kenmerken waaronder beroep van hoofdkostwinner, gezinssamenstelling en soort woning; en tenslotte angst voor criminaliteit, preventiemaatregelen en slachtofferervaringen. Er is echter één probleem. In de meeste gevallen zijn het niet de individueel geënquêteerden die deelnemer of niet-deelnemer zijn, maar de huishoudens waar verreweg het grootste deel van de geënquêteerden deel van uitmaken. Vergelijkingen tussen deelnemers en niet-deelnemers op het terrein van strikt persoonlijke kenmerken zoals sexe, leeftijd zijn dus minder zinvol dan vergelijkingen tussen kenmerken die voor huishoudens gelden (gezinssamenstelling, beroep hoofdkostwinner; woning, ervaring met inbraak en preventiemaatregelen). Desondanks wil ik, volledigheidshalve de vergelijkingen tussen deelnemers en niet-deelnemers hier toch maken.

Wat sexe betreft was er geen verschil tussen deelnemers en niet-deelnemers. Op het gebied van leeftijd was er wel verschil. Jonger dan 25-jarigen en ouder dan 65-jarigen maakten samen 22% van de deelnemersgroep uit en 31% van de niet-deelnemers. De deelnemers lijken dus vooral gezocht te moeten worden onder mensen van middelbare leeftijd. Wat de gezinssamenstelling betreft zijn mensen met een partner én kinderen een beetje oververtegenwoordigd, en alleenstaanden iets ondervertegenwoordigd in de deelnemersgroep. De afwijkingen zijn statistisch echter niet significant.

Kleine zelfstandigen en boeren maakten slechts 3% van de deelnemers uit en 7% van de niet-deelnemers ($\chi^2=4.02$; $P < .05$). Voor de hogere en middelbare employé's geldt het omgekeerde; die maakten 46% uit van de deelnemersgroep en

slechts 36% van de niet-deelnemersgroep ($\chi^2=4.71$; $P < .05$). De overige beroeps-groepen (grote ondernemers, vrije beroepen, lage employe's, arbeiders, gepensioneerden, huisvrouwen en studenten) zijn gelijkelijk vertegenwoordigd onder deelnemers en niet deelnemers.

Deelnemers wonen vaker in rijtjeshuizen dan niet-deelnemers ($\chi^2=4.03$; $P < .05$), en minder vaak in flats ($\chi^2=8.78$; $P < .01$). Vrijstaande huizen en etagewoningen worden door beide groepen in gelijke mate bewoond.

Van de deelnemers denkt 31% vaak aan de mogelijkheid slachtoffer van criminaliteit te worden; 27% van de niet-deelnemers denkt daar vaak aan (het verschil is niet significant). De kans zelf slachtoffer te worden wordt door 65% van de deelnemers en door 54% van de niet-deelnemers hoger geschat dan een jaar geleden ($\chi^2=6.50$; $P < .02$). Deelnemers hebben vaker dievenklauwen ($\chi^2=20.23$; $P < .001$), of een schakelklok ($\chi^2=7.22$; $P < .001$), of speciale sloten ($\chi^2=6.31$; $P < .01$) geïnstalleerd dan niet-deelnemers. Alarminstallaties en waakhonden komen onder beide groepen even vaak voor. Ook wat betreft het nemen van preventiemaatregelen, zoals het op slot doen van huizen, buitenverlichting aan doen en dergelijke, verschillen deelnemers niet van niet-deelnemers.

Deelnemers zijn volgens eigen zeggen iets vaker slachtoffer geweest van inbraak of inbraakpoging dan niet-deelnemers (15% van de deelnemers en 13% van de niet-deelnemers zegt ooit slachtoffer van inbraak te zijn geweest; 7% van de deelnemers en 4% van de niet-deelnemers zegt in 1982 slachtoffer te zijn geweest. In 1981 waren de getallen respectievelijk 4% en 3%). Geen van deze verschillen is echter statistisch significant. Van diefstal en beroving buitenshuis (bv. diefstal van fiets, auto of tasje op straat, uit openbare gelegenheid e.d.) zegt 17% van de deelnemers en niet-deelnemers ooit slachtoffer te zijn geweest. In 1982 was 14% van de deelnemers en 13% van de niet-deelnemers slachtoffer van diefstal. In 1981 zeggen van beide groepen 9% slachtoffer te zijn geweest. Concluderend kan worden gesteld dat wat slachtofferervaringen met inbraak en diefstal betreft, de deelnemers en niet-deelnemers niet van elkaar verschillen.

Over de wijze waarop de politie in het algemeen haar taken vervult zijn deelnemers zowel als niet-deelnemers goed te spreken. Beide groepen geven gemid-

deld een ruime 7 als rapportcijfer voor de wijze waarop de politie haar taken verricht.

Het ligt in de lijn der verwachting dat het vertrouwen in de effecten van de Goed Gemerktactie groter zullen zijn bij deelnemers dan bij niet-deelnemers. Van de deelnemers denkt 45% dat de kans dat er bij hun zal worden ingebroken kleiner is geworden door deelname. Van de niet-deelnemers denkt 38% dat deelname de kans op inbraak verkleint. Het verschil is niet significant en opvallend is dat zelfs van de deelnemers een minderheid gelooft dat door Goed Gemerkt de kans op inbraak bij hun zal afnemen. Van de deelnemers denkt 74% dat door Goed Gemerkt de kans groter wordt dat gestolen goederen zullen worden teruggevonden. Onder de niet-deelnemers gelooft 62% hier in. Het verschil is significant ($\chi^2=8.04$; $P<.01$). De deelnemers hebben dus niet zo'n hoge verwachting van Goed Gemerkt wat betreft de voorkoming van inbraken maar wel wat betreft de mogelijkheden van de politie om met behulp van Goed Gemerkt inbraken op te lossen. Het niet opplakken van de stickers door deelnemers past in deze verwachtingen van de effecten van Goed Gemerkt.

3.6 Inbraken in Deventer en omgeving

In de bevolkingsenquête is gevraagd naar de slachtofferervaringen met inbraak of inbraakpoging. Tabel 4 geeft de resultaten, opgesplitst naar de verschillende gemeenten.

Tabel 4: Slachtofferpercentages van inbraak of inbraakpoging in Deventer, Gorssel en Diepenveen en Bathmen (aselecte steekproef).

	Deventer	Gorssel	Diepenveen en Bathmen	Totaal
nooit slachtoffer geweest	84%	90%	88%	86%
vóór 1981	8%	5%	6%	7%
in 1981	2%	2%	2%	2%
in 1982	6%	3%	5%	5%
N =	450	112	120	682

Het meest recente, bekende landelijke percentage van inbraakslachtoffers was 1.9% in 1981. Sinds 1974 antwoorden telkens tussen de 1 en 2% van de ondervraagden jaarlijks slachtoffer te zijn geweest van inbraak. Landelijk zei 88% van de ondervraagden, die in 1981 slachtoffer van inbraak waren geweest, dat ze aangifte hadden gedaan bij de politie. In Deventer en omgeving zegt 80% van de geënquêteerden die inbraakslachtoffer was geweest aangifte bij de politie te hebben gedaan. Bij de interpretatie van deze gegevens moet men er wel rekening mee houden dat in de landelijke cijfers de pogingen tot inbraak niet zijn verdisconteerd.

Tabel 5 geeft de politiegegevens betreffende het aantal aangiften van inbraken in 1981 en 1982 in Deventer en omgeving. Tussen haakjes is het percentage van de woningen in dat gebied waarin is ingebroken, weergegeven.

Tabel 5: Inbraakmeldingen in 1981 en 1982 in Deventer, Gorssel en Diepenveen en Bathmen, absoluut en in procenten van het totaal aantal woningen. (bron: politieregistratie).

	Deventer	Gorssel	Diepenveen Bathmen	Totaal
1981	746 (3.2%)	64 (1.4%)	45 (1.0%)	855 (2.6%)
1982	1075 (4.5%)	150 (3.2%)	91 (2.0%)	1316 (4.0%)

1) aantal woningen op 1-1-'82: Deventer 23.267, Diepenveen en Bathmen 4.510, Gorssel 4.703, Totaal 32.580.

2) aantal woningen op 1-1-'83: Deventer 24.052, Diepenveen en Bathmen 4.574, Gorssel 4.703, Totaal 33.345.

Zowel tabel 4 als tabel 5 suggereren dat er een sterke toename is in het aantal inbraken in Deventer en omgeving van 1981 naar 1982.

Afgaande op de enquêtegegevens zijn de waarde van het gestolene en de schade veroorzaakt door de inbraak vrij gering. Omdat één of enkele inbraken waar goederen van grote waarde zijn gestolen, een veel grotere invloed hebben op de hoogte van de gemiddelde schade dan een groot aantal inbraken waar weinig van waarde is meegenomen, is de mediaan gekozen om een beeld te geven van de waarde van het gestolene en de schade bij de "doorsnee"-inbraak. Be-

zien we de respondenten uit de aselechte steekproef die ooit het slachtoffer waren van een inbraak of een poging daartoe (N=86), dan was de mediaan, zowel van de waarde van het gestolene als van de schade door de inbraak, tussen 0 en 100 gulden. Bij 70% van deze inbraken was de inbreker binnen geweest en bij 55% was er iets meegenomen. Bij inbraakslachtoffers die aangifte hadden gedaan bij de politie, was de mediane waarde van het gestolene iets hoger, namelijk tussen de 100 en 250 gulden.

3.7 Wie werden er in 1982 slachtoffer van inbraak?

Om voldoende gegevens te verkrijgen zijn voor de beantwoording van deze vraag de aselechte steekproef en de slachtoffersteekproef samengenomen.

Mannen en vrouwen verschilden niet van elkaar wat betreft hun slachtofferervaringen in 1982. Mensen van 40 jaar en ouder maakten 71% uit van de slachtoffers en slechts 52% van de niet-slachtoffers ($\chi^2=13.30$; $P < .001$). Mensen die alleen wonen of met een partner samenleven, worden relatief vaker slachtoffer dan mensen die met partner én kinderen wonen ($\chi^2=21.18$; $P < .001$).

Gepensioneerden maakten 38% uit van de slachtoffergroep en slechts 21% van de niet-slachtoffergroep ($\chi^2=14.47$; $P < .001$). Voor het overige waren alle beroepsgroepen gelijkelijk verdeeld onder de slachtoffers en niet-slachtoffers.

In vrijstaande huizen wordt relatief iets vaker ingebroken dan in andere soorten huizen, maar het verschil is niet significant.

Van de slachtoffers denkt 35% vaak aan de mogelijkheid slachtoffer van criminaliteit te worden; 27% van de niet-slachtoffers denkt daar vaak aan (niet significant). De kans zelf slachtoffer te worden wordt door 58% van de slachtoffers en 55% van de niet-slachtoffers hoger geschat dan een jaar geleden. In dit opzicht verschillen beide groepen dus ook niet van elkaar.

Slachtoffers hebben vaker dievenklauwen ($\chi^2=31.2$; $P < .001$), speciale sloten ($\chi^2=29.02$; $P < .001$) en een schakelklok ($\chi^2=5.68$; $P < .05$) geïnstalleerd dan niet-slachtoffers. Wat de overige preventieve maatregelen betreft (alarminstallatie, waakhond, deuren sluiten, binnen- of buitenverlichting aan laten, etc.) verschillen beide groepen niet van elkaar.

Van de inbraakslachtoffers in 1982 zegt 43% deelnemer te zijn (geworden) van de Goed Gemerktactie. Van de niet-slachtoffers is 35% deelnemer. Het verschil is niet significant. Van de inbraakslachtoffers zegt 19% in 1982 ook slachtoffer van een diefstal buitenshuis geweest te zijn. Van de niet-slachtoffers was dit 13% (ook dit verschil is niet significant).

Slachtoffers en niet-slachtoffers verschillen niet van elkaar wat betreft hun verwachtingen over de effecten van Goed Gemerkt, noch wat betreft hun opvattingen over de wijze waarop de politie haar taken uitoefent. Beide groepen waarderen dat laatste met een ruime 7.

Samenvattend blijken er de volgende verschillen en overeenkomsten te bestaan tussen inbraakslachtoffers in 1982 en deelnemers van Goed Gemerkt.

1. Mensen van 65 jaar en ouder zijn ondervertegenwoordigd onder deelnemers en oververtegenwoordigd onder de slachtoffers.
2. Vooral hogere en middelbare employe's behoren tot de deelnemers terwijl gepensioneerden relatief vaak tot de slachtoffers behoren.
3. Mensen met een partner én kinderen zijn relatief vaak deelnemers terwijl alleenwonenden en paren zonder kinderen vaker slachtoffer zijn.
4. Deelnemers wonen relatief iets meer in rijtjeshuizen en slachtoffers in vrijstaande huizen.
5. Zowel deelnemers als slachtoffers hebben relatief vaak dievenklauwen, speciale sloten en een schakelklok.
6. Deelnemers denken meer dan slachtoffers dat de kans dat er bij hun zal worden ingebroken, is toegenomen.
7. Er bestaat geen verband (positief noch negatief) tussen deelnemerschap aan Goed Gemerkt en slachtofferschap van inbraak in 1982.

4 DISCUSSIE

4.1 De werving van deelnemers

Na drie maanden had 74% van de ondervraagden van Goed Gemerkt gehoord en na een half jaar bedroeg het aantal uitgegeven graveersetjes ongeveer 1/3 van het totale aantal woningen in het proefgebied. Aangezien een aantal setjes ook nog werd doorgegeven aan burens, familie en kennissen is in mogelijk tegen de 40% van de woningen een graveerset geweest. In Diepenveen en Bathmen is dit vermoedelijk zelfs ruim over de 60% van het aantal woningen! Dat is een zeer hoog deelnemerspercentage in vergelijking met de meeste Operation Identificationprojecten in de Verenigde Staten, en het voldoet aan de 40% deelnemersgraad die men hoopte te halen (12). Desondanks kan men bij dit succes wel enige kanttekeningen maken.

1. Na een half jaar lijkt de groei in de aangifte van graveersetjes er grotendeels uit. Vermoedelijk zijn de eerste deelnemers veel gemakkelijker en goedkoper te werven dan latere deelnemers, o.a. omdat de media na verloop van tijd hun interesse wat verliezen waarmee een bron van gratis reclame wegvalt. Verder zijn er vaak ruime financiële middelen voorhanden om iets nieuws te starten maar daarna moet het project zichzelf financieren. In de Verenigde Staten is men ertoe overgegaan een financiële bijdrage van de deelnemers te vragen. Tenslotte kan het teruglopen van verdere groei niet worden toegeschreven aan onbekendheid van het project - na minder dan 3 maanden wist al 3/4 van de bewoners in het proefgebied van Goed Gemerkt - maar aan gebrek aan belangstelling of onwil van de mensen die dan nog niet meedoen. Amerikaans onderzoek (1) suggereert dat door middel van persoonlijke wervingsmethoden (bv. huis-aan-huisacties) een deel van deze minder gemotiveerde mensen alsnog kan worden overgehaald. Wat de kosten van zo'n werving zijn is echter niet bekend. Alleen in Diepenveen en Bathmen is door de politie een huis-aan-huisactie gevoerd om deelnemers te werven. Het deelnemerpercen-

tage in deze gemeenten is hoger dan in de andere gemeenten en kan zeker voor een deel worden toegeschreven aan de persoonlijke werving. Daarnaast is het echter mogelijk dat wat in een kleine gemeenschap wel kan, in een grotere gemeenschap veel minder gemakkelijk uitvoerbaar is.

2. In nauwelijks meer dan 1/4 van de huishoudens waar een graveerset aanwezig is (geweest), heeft men op één of meer eigendommen postcode + huisnummer gegraveerd én een of meer stickers geplakt. Men kan dus in zeer uiteenlopende mate deelnemen aan de actie. Sommige deelnemers hebben wel de graveerset in huis gehaald maar er (nog) niets mee gedaan, anderen hebben wel gegraveerd maar niet de sticker geplakt, enzovoort.
3. Na verloop van tijd zal, ondanks het feit dat er nog steeds graveersetjes worden uitgegeven, het aantal deelnemers mogelijk gaan afnemen in plaats van toenemen. Dit komt omdat deelname veelal een éénmalige handeling is. Direct na ontvangst van de graveerset zal men eventueel een aantal eigendommen graveren. Na verloop van tijd worden sommige van die gegraveerde eigendommen van de hand gedaan, nieuwe eigendommen aangeschaft, verhuist men, raakt de graveerpen weg of is die aan kennissen uitgeleend. Al met al is het mogelijk dat na ongeveer een jaar na de start van de actie de inmiddels trage groei van nieuwe deelnemers niet meer opweegt tegen het "verdwijnen" van oude deelnemers. Aan mogelijke maatregelen om het bestaande deelnemersbestand op peil te houden is in geen van de Operation Identification projecten in de VS aandacht besteed. De Goed Gemerktactie dient hieraan op den duur wel aandacht te besteden. Hoe dan ook, de 90% deelname die volgens Amerikaans onderzoek nodig zou zijn om een totale afname van inbraken te bewerkstelligen, zal niet gehaald kunnen worden, maar het is zeer de vraag of zelfs met zo'n hoge deelnemersgraad wel resultaat wordt geboekt (14).
4. Met de wervingsactie voor deelname aan Goed Gemerkt heeft men vooral succes bij hogere en middelbare employe's van middelbare leeftijd, met een gezin met kinderen, wonend in een rijtjeshuis,

die zich nogal zorgen maken over hun eigen kans slachtoffer te worden en die al het een en ander aan technische preventiemaatregelen tegen inbraak hebben genomen. Dit zijn niet de mensen die het grootste risico lopen slachtoffer van inbraak te worden. Uit risico-analyses is echter bekend dat degene die de grootste kans lopen slachtoffer te worden veelal het minst ertoe gebracht kunnen worden preventiemaatregelen te nemen (13). In de toekomst zal dus moeten worden gezocht naar middelen om juist deze mensen te bereiken.

Ondanks alle bovengenoemde kanttekeningen, kan men zich, naar aanleiding van het vrij hoge deelnemerpercentage, verder afvragen hoe het komt dat Goed Gemerkt in Nederland (en O.I. in de Verenigde Staten) zo populair zijn? Hiervoor zijn verschillende redenen dankbaar. Eigendommen voorzien van een registratienummer is veel eenvoudiger en concreter dan de meeste andere programma's ter vermindering van criminaliteit. Het kan ook gemakkelijk met allerlei andere programma's worden gecombineerd. Goed Gemerkt kost de deelnemers niets, in tegenstelling tot bijvoorbeeld goede sloten, een alarminstallatie, een schakelklok of buitenverlichting. Na het graveren en registreren van zijn eigendommen hoeft de deelnemer niets meer te doen. Sloten moeten elke keer weer worden gesloten, alarminstallaties telkens weer worden aangezet, buitenlampen aangedaan maar na één keer graveren is men overal vanaf. Mocht er dan toch nog een eigendom met een registratienummer worden gestolen, dan zorgt de politie dat het wordt opgespoord en dat men het weer terugkrijgt. De politie zegt zelf dat het graveren van eigendommen bescherming geeft tegen diefstal en het terugbezorgen van gestolen goederen vergemakkelijkt. Op grond van de hiervoor aangehaalde Amerikaanse ervaringen ontbreken hiervoor tot nu toe echter goede aanwijzingen. Dit plaatst de politie voor een dilemma: de eerste voorwaarde voor het bereiken van de gewenste effecten van de Goed Gemerkt-actie is een zeer groot deelnemersbestand. Dit laatste is waarschijnlijk slechts te realiseren door, bij voorbaat te stellen dat (bij grote deelname) de gewenste effecten bereikt zullen worden. Hierin passen nauwelijks uitingen van eigen twijfels.

4.2 De uitvoering van Goed Gemerkt door de politie

De deelnemers aan Goed Gemerkt geloven niet zozeer dat hun kans om slachtoffer van inbraak te worden zal afnemen, maar wel dat de kans zal toenemen :

dat de politie de gestolen goederen zal terugbezorgen. De deelnemers hebben wat dit laatste betreft hogere verwachtingen van de politie dan de niet-deelnemers. Misschien moet de politie tevreden zijn met zoveel vertrouwen maar het draagt wel het risico in zich dat deelnemers teleurgesteld zullen worden. Terugbezorgen van gemarkeerde, gestolen goederen is misschien niet zo eenvoudig.

Ten eerste wordt slechts een fractie van de gestolen goederen ooit teruggevonden. Uit de enquête onder inbraakslachtoffers in Deventer en omgeving blijkt in 1982 ongeveer 14% van de slachtoffers "iets" van de gestolen eigendommen te hebben teruggekregen. In de helft van deze gevallen had men de gestolen eigendommen via de politie teruggekregen. Ook al zouden dankzij Goed Gemerkt meer eigendommen kunnen worden terugbezorgd, het merendeel van de slachtoffers zal waarschijnlijk ondanks alles teleurgesteld worden.

Ten tweede kan het zoeken en ontcijferen van merktekens op teruggevonden, gestolen goederen enige problemen opleveren. Er is veelal geen vaste plaats waar men de merktekens kan verwachten. Wanneer niet de postcode + het huisnummer zijn ingegraveerd wordt het moeilijker zo niet onmogelijk de eigenaar terug te vinden. Tenslotte kan het registratienummer zijn uitgewist, veranderd of onleesbaar zijn gemaakt.

Over de eisen waaraan een computerregistratie van gestolen, gemarkeerde goederen zou moeten voldoen, wordt op dit moment in ambtelijke kring overleg gevoerd. Een geautomatiseerde genummerde goederenregistratie moet in ieder geval nog worden gerealiseerd en het is daarom te vroeg om in dit rapport daarover al iets te zeggen. De meningen van de politie zelf over Goed Gemerkt zullen binnenkort in een apart rapport worden behandeld.

4.3 De effecten van Goed Gemerkt

Naast vermindering van inbraken en het terugbezorgen van gestolen goederen kan Goed Gemerkt nog andere (positieve) effecten hebben.

Ten eerste kan de politie met Goed Gemerkt een goede introductie hebben om het publiek voor te lichten over andere mogelijke preventietechnieken.

Ten tweede kan Goed Gemerkt van waarde zijn voor de relatie tussen publiek en politie. Goed Gemerkt zou het gevoel kunnen versterken dat misdaadbestrijding een gezamenlijke inspanning van publiek en politie moet zijn.

In hoeverre Goed Gemerkt een positieve bijdrage levert op deze beide terreinen is op grond van de beschikbare gegevens moeilijk te zeggen, maar wel is

al gebleken dat politiefunctionarissen in Deventer en omgeving die niet al te veel van Goed Gemerkt verwachten, wat betreft het terugdringen van inbraken, dankbaar gebruik maken van de actie om bijvoorbeeld met nieuwe inwoners in hun gemeenten in contact te komen. Goed Gemerkt lijkt een zeer geschikte introductie.

Tot slot: ook al is de kans om inbraakslachtoffer te worden gering, veroorzaakt inbraak weinig economische schade en levert het weinig risico op voor het slachtoffer (6, 7, 8) toch is het een van de delicten waar men zich (zeer) ongerust over maakt (11). Of die ongerustheid nu reëel is of niet, als Goed Gemerkt daarvan iets zou kunnen wegnemen zou dat meegenomen zijn. Dit mogelijke effect evenals de effecten van Goed Gemerkt op het aantal inbraken en het terugvinden van gestolen goederen, kunnen pas zinvol worden geëvalueerd nadat de actie minstens een jaar heeft gelopen (dat wil zeggen begin 1984). De uitkomsten van zo'n evaluatie zal men echter met de nodige scepsis moeten bekijken gezien de betrekkelijk kleine steekproef en het feit dat naar verhouding weinig mensen jaarlijks slachtoffer worden van inbraak.

LITERATUUR

- (1) U.S. National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice. National Evaluation Program Phase I Summary Report: Operation Identification Project-Assesment of Effectivess. Washington, D.C., 1975.
- (2) IACP's Operation indentification: an anniversary report. Police Chief Magazine, october 1982.
- (3) Gabor, Th. The crime displacement hypothesis: an empirical examination. Crime en Delinquency, 27, 3, 1981, p. 390-404.
- (4) Newton, A.M. Prevention of crime and delinquency. Criminal Justice Abstracts, June 1978.
- (5) Repetto, Th.A. Residential Crime. Ballinger. Cambridge, Mass., 1974.
- (6) Walker, I. and N. Okihiro. Burglary: the victim and the public. University of Toronto Press, 1978.
- (7) Winchester, S. and H. Jackson. Residential burglary: the limits of prevention. Home Office Research Study no. 74, 1982.
- (8) Maguvire, M. Burglary in a dwelling: the offence, the offender and the victim. Heinemann. London, 1982.
- (9) Skogan, W.G. Issues in the measurement of victimization. U.S. Department of Justice, 1981.
- (10) Nuijten-Edelbroek, E.G.M. Criminaliteitsbestrijding op langere termijn. De effecten van projectsurveillance en voorkoming misdrijven. 's-Gravenhage. Staatsuitgeverij, 1983.
- (11) Hough, M. and P. Mayhew. The British crime survey; first report. Home Office Research Study nr. 76, 1983.
- (12) "Goed Gemerkt" een Nederlandse variant van Operation Identification. Bureau Landelijk Coördinator Voorkoming Misdrijven. 's-Gravenhage, 1982.
- (13) van Dijk, J.J.M. en C.H.D. Steinmetz. De WODC slachtofferenquêtes 1974-1979. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage, 1979.
- (14) Operation Identification and burglary in Kentucky. Kentucky Office of Crime Prevention, 1981.